

Recomana

El teu nom

Email del teu amic

Comentari

ELS CANVIS PROVOCATS PER LES NOVES TECNOLOGIES EN EL MÓN DE LES LLETRES

Lectura i biblioteques digitals

MILAGROS DEL CORRAL / DIRECTORA GENERAL DE LA BIBLIOTECA NACIONAL D'ESPANYA, ANTIGA ADJUNTA AL DIRECTOR GENERAL DE CULTURA A LA UNESCO

L'aparició de l'*e-book* als albars del nou mil·lenni va suscitar preocupació. Tanmateix, era car, incomodíssim, no quedava clar com s'havia de resoldre la qüestió dels drets d'autor i mai no hi va haver una oferta mínimament seriosa. En aquell moment tots vam convenir que la vella tecnologia del llibre era insuperable i els *gadgets* no tenien res a fer en l'assumpte de la lectura.

EN MENYS D'UN DECENNI, molts ciutadans d'aquest món vivim interconnectats i, a més, som nòmades. Els menors de 25 anys han après -si més no, s'ho pensen- a trobar per sí sols quantitats ingents d'informació sobre qualsevol tema. Massa ingents per ser informacions útils, massa efímeres i diverses, a banda d'anònimes, per ser fiables. Hi estem d'acord. Però aquestes ofertes tan temptadores han canviat la percepció de l'accés a la cultura en un temps rècord.

SOM DAVANT UN FENOMEN d'apropiació de les noves tecnologies per part de les joves generacions i s'ha produït un subtil desplaçament del text a la imatge que transforma la lectura en mirada. Aquesta nova forma de captació de missatges és més que un mètode; és una nova actitud i una nova manera d'encadenar el pensament que afecta, a més, els mecanismes de la memòria. Llegir és una disciplina lligada al temps que exigeix un esforç de concentració perllongat, mentre que el missatge en pantalla es presenta com una cosa evident que no necessita fonament racional ni anàlisi d'antecedents. La recerca del mínim esforç i l'escassetat crònica de temps pot fer estralls en la memòria i en la capacitat d'anàlisi, que convindria analitzar seriosament.

LES BIBLIOTEQUES HAN ESTAT pioneres a abordar la digitalització dels seus fons. Les biblioteques nacionals ja feia dos anys que estaven experimentant en matèria de digitalització i preservació dels objectes digitals quan, el 2005, Google va anunciar el seu megaprojecte de digitalitzar els fons de totes les biblioteques amb l'ambició de reconstruir la vella biblioteca d'Alexandria amb les eines del segle XXI. The European Library (TEL), Europeaana i, més recentment, la Biblioteca Digital Mundial, sota els auspicis de la Unesco, són grans projectes multinacionals d'origen bibliotecari en els quals participa la Biblioteca Nacional d'Espanya, que busquen donar resposta als nous comportaments dels usuaris i a la tasca de preservació dels valuosos fons que custodiem.

NINGÚ NO SAP ENCARA si aquests nous desenvolupaments arribaran a conformar una nova fesomia del llibre. Convé preguntar-se també si l'eventual generalització del llibre digital contribuirà a la democratització de la cultura o a l'aparició d'un nou elitisme. Si, atesa la fractura social entre rics i pobres, el llibre imprès quedarà relegat als pobres o, al contrari, esdevindrà un objecte de luxe per a col·leccionistes. O si el negoci del llibre es veurà substituït pel negoci de la lectura... Però també que passarà amb la conservació del patrimoni literari del futur, despulat del seu suport material. Inspirades per la carta de la Unesco per a la protecció del patrimoni digital, algunes biblioteques nacionals ja han començat l'arxiu dels seus respectius dominis nacionals d'Internet i la Biblioteca Nacional d'Espanya ho farà abans de final d'any amb el domini .es. N'hi haurà prou amb això?

SÓN MOLTS ELS INTERESSOS econòmics en joc, però estic convençuda que totes dues formes de lectura conviuran, com la pintura a l'oli amb l'acrílic, amb llenguatges propis, tècniques diferents i solucions estètiques que no són intercanviables. La convivència pacífica del llibre imprès amb el digital és possible i desitjable perquè l'evolució del pensament crític ha de primar per damunt de la mera acumulació de coneixements epidèrmics. És tasca de tots aconseguir que a la nova societat del coneixement tots puguem gaudir el futur fent ús de memòria, enteniment i voluntat, que són, precisament, les facultats de l'ànima.

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 23. Dissabte, 26 de setembre del 2009

Paraules clau: Llibre, Lectura, Biblioteques, Digital, Biblioteca, Impres, Pensament